

Toimintamalli – lähiympäristön havainnoinnista käytännön toimiin!

Tämän toimintamallin avulla koulut voivat sijainnista riippumatta lähteä lähiluontoon havainnoimaan ja toteuttamaan oppilaiden ideoimia hankkeita, joiden kautta voidaan itse vaikuttaa läheisen vesistön tai ympäristön tilaan.

Toimintamalli on toteutettu osana Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen ”Vesikirppuja kalakeitossa” – hanketta, johon osallistui yli 2000 oppilasta.

Hanke sai ympäristöministeriön hallinnonalan ympäristökasvatuksen ja -valistuksen hankeavustusta.

Toimintamalli – lähiympäristön havainnoinnista käytännön toimiin!

Kaikkien koulujen läheltä löytyy joku järvi, puro, noro, oja, metsä, niitty, suo tai muu luonnonympäristö.

Itä-Uudenmaan ja Porvoonien
vesien- ja luonnonsuojeluyhdistys ry.
Rundberginkatu 17, 06100 PORVOO

Förningen vatten- och luftvärd
för Östra Nyland och Borgå r.f.
Rundbergsgatan 17, 06100 BORGÅ

Opettaja ja oppilaat lähtevät seikkailulle lähiympäristön luontoon avoimin mielin.
Luokassa voi etukäteen pohtia karttatarkastelun avulla, millaisia
vesistömuodostumia tai muita luonnonympäristöjä löytyy kävelyetäisyyden päästä.

Oppilaat havainnoivat ja ideoivat näkemäänsä. Voisiko lähivesistön tilaa
havainnoida ja tutkia tarkemmin? Voisiko huonokuntoisen lähivesistön tilaa
parantaa? Voidaanko vieraslajien esiintymiseen vaikuttaa? Voisiko luontoa ja
luonnonkiertoa havainnoida tarkemmin?

Etsitään paikallisia yhteistyötahoja: luonnonsuojeluyhdistykset, kyläyhdistykset,
osakaskunnat, metsästysseurat, vesiensuojeluyhdistykset ja järvien
hoitoyhdistykset, luontokoulut ja kalastusseurat, kalatalousalueet ja
kalatalouskeskukset, kunnan ympäristönsuojelu

Koulut toteuttavat toimivimmat ideat yhteistyötahojen avustuksella.
Havainnoinnista suunnitteluun, toteutukseen ja seurantaan.

Ympäristötietoisuus ja kriittinen ajattelu kasvavat, lähiympäristö tulee tutummaksi
ja asioiden syy-seuraus –suhteet selkeytyvät.

”Minä voin vaikuttaa omaan lähiympäristööni ja eri tavoin toimimalla on erilaisia
seurauksia!”

Opettaja ja oppilaat lähtevät läheisen puroon tai ojan varteen havainnoimaan sitä.

Oppilaat kiinnittävät huomiota rannassa kasvaviin jättipalsameihin, joka on haitallinen vieraslaji.

Etsitään paikallisia yhteistyötahoja: luonnonsuojeluyhdistykset, kyläyhdistykset, osakaskunnat, kunta

Luokka osallistuu jättipalsamin kitkemistalkoisiin luonnonsuojeluyhdistyksen opastaessa heitä työssä ja antaessa lisätietoa liittyen jättipalsamiin ja vieraskasvilajeihin yleisesti.

Oppilaat oppivat miten kannattaa toimia ja mitä seurauksia omilla toimilla on.

”Minä voin vaikuttaa! Nyt rannassa kasvaa muutakin kuin jättipalsameita”

Riitta Korpisuo

Opettaja ja oppilaat lähtevät lähijärven rannalle havainnoimaan sitä.

Oppilaat kiinnittävät huomion runsaaseen sinilevään ja miettivät opettajan kanssa mistä se voisi johtua ja mitä asialle voisi tehdä.
Voisiko järven tilaa seurata tarkemmin?

Etsitään paikallisia yhteistyötahoja: järvenhoitoyhdistykset, vesiensuojeluyhdistykset, osakaskunnat, kunta.

Koulut toteuttavat toimivimmat ideat yhteistyötahojen avustuksella: he pääsevät esimerkiksi osallistumaan kunnostustoimiin ja saavat lisää tietoa. Vesien tilan seurannassa voi myös hyödyntää kouluille kehitettyjä vesitestireppuja!
(<https://www.vesireppu.com/>)

Oppilaat oppivat mitkä kaikki asiat vaikuttavat sinilevän esiintymiseen, mihin asioihin voi vaikuttaa ja miten.

”Minä voin vaikuttaa! Tulevaisuudessa voin taas uida järvessä”

Opettaja ja oppilaat lähtevät läheisen joen tai ojan varteen havainnoimaan sitä.

Oppilaat kiinnittävät huomiota joen rannassa kasvaviin myrkkyykeisoihin ja muistavat kuulleen siitä.

Etsitään paikallisia yhteistyötahoja: luonnonsuojeluyhdistykset, kyläyhdistykset, osakaskunnat, kunnan ympäristönsuojeluyksikkö

Luokka osallistuu yhteistyötahon pitämään oppimispäivään kasveista.
Mitkä ovat syötäviä, mitkä myrkyllisiä kasveja?
Mitkä lajit ovat alkuperäiseen luontoomme kuuluvia?
Mitkä ovat haitallisia vieraslajeja ja miksi?
Miten haitallisia lajeja voidaan torjua ja voitaisiinko työhön osallistua?

Oppilaat oppivat miksi kannattaa tunnistaa kasveja ja miten kannattaa toimia eri kasvien kohdalla.

”Minä voin vaikuttaa!
Myrkkyykeiso on myrkyllinen vain rikottuna, en siis koske siihen.”

Riitta Korpisuo

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen
vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry.
Runenberginkatu 17, 06100 PORVOO

Föreningen vatten- och luftvård
för Östra Nyland och Borgå a.r.f.
Runbergsgatan 17, 06100 BORGÅ

Opettaja ja oppilaat lähtevät läheisen puron rantaan havainnoimaan sitä.

Oppilaat kiinnittävät huomiota joen rantavedessä pieniin pilkullisiin kaloihin ja selvittävät opettajan kanssa niiden olevan taimenen poikasia.

Etsitään paikallisia yhteistyötahoja: vesienhoitoyhdistykset, osakaskunnat, kalastusseurat, kalatalousalueet, myös kunnalta saa tietoa.

Luokka osallistuu luokassa opetukseen taimenesta, sen uhanalaisuudesta jne. Oppilaat pääsevät mukaan purokunnostukseen -> taimenille ja muulle eliöstölle tehdään monimuotoisia elinympäristöjä -> syksyllä luokka pääsee seuraamaan sähkökoekalastusta ja siihen liittyen tutustumaan taimeneen luonnollisessa ympäristössä.

Oppilaat saavat tietoa taimenesta, osallistuvat uhanalaisen lajin elinympäristön parantamiseen ja seuraavat taimenen elinkiertoa käytännönläheisesti.

”Minä voin vaikuttaa! Tiedän miksi ja miten taimenta suojellaan”

Riitta Korpisuo

Opettaja ja oppilaat lähtevät lähijärvelle havainnoimaan sitä. Opetussuunnitelman mukaisesti on aiemmin tutustuttu mm. kalan rakenteeseen.

Oppilaat näkevät järvessä hyppiviä pikkukaloja ja kertovat haluavansa ongella.

Etsitään paikallisia yhteistyötahoja: kalatalousalueet, kyläyhdistykset, vesienhoitoyhdistykset, luontokoulut, osakaskunnat, kalatalouskeskukset, metsästysseurat

Luokka osallistuu luokassa vierailevan tahon opetukseen kalastussäädöksistä, kalalajeista ja kalankäsittelystä. Myöhemmin oppilaat pääsevät onkimaan ja kertaavat tuolloin kalalajeja, joita saivat saaliiksi.

Oppilaat oppivat uutta asiaa ja saavat samalla mahdollisesti innoituksen uuteen harrastukseen.

”Minä voin vaikuttaa! Nyt tunnistan kalalajeja ja osaan onkia” Kalastamalla särkikaloja voin myös vaikuttaa lähivesistön tilaan!

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen
vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry.
Runeberginkatu 17, 06100 PORVOO

Föreningen vatten- och luftvård
för Östra Nyland och Borgå a.r.f.
Runebergsgatan 17, 06100 BORGÅ